

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadókterületben átvéve:
 Egész évre — — — 10 kor.
 Negyedévre — — — 4 .
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 Únapek utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kárisatok visszadási
 vagy megfizetése nem vállalható.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 23

Katonai javaslatok és az egyházpolitika.

(—a.) Hogyan kerülhetnek ezek együvé? — méltán kérdezheti csodálkozva a ki ez cikket címet elolvasta. De ha az egész cikket is elolvassa és megéri belőle, micsoda összefüggés van a katonai javaslatok és az egyházpolitika között, akkor csodálkozhatik el igazán, hogy az egyházpolitika vezérei oly vakok voltak, hogy szerencsétlen reformjaikért készek voltak feláldozni a nemzetnek legszebb ideáit, leghazafiasabb törekvéseit.

Már akkor, a mikor kipattant Bánffy bárónak féltékenyen őrzött titka, az emlékezetes ischlii klauzula, a mely aztán szerencsésen elsöpörte őt helyéről, már akkor emlegették, hogy nagy árt kell még a nemzetnek fizetni a liberális egyházpolitikai reformokért, — de azt még sem gondolta volna senki, hogy katonákban, véradóval fizessük meg az árát.

Igaz, hogy az egyházpolitikai reformok keresztül erőszakolásánál mindig Fejérváry báró vitte a főszerepet. Ha Bécsben valami akadályra bukkant a reform, nem Wekerle a főminiszter, sem Csáky, Szilágyi és Hieronymi az érdekelt ressort-miniszterek, nem ők siettek a Burgba az akadályokat elhárítani, hanem ilyenkor — sajátságos dolog — mindig Fejérváry bárót, a honvédelmi minisztert küldte Bécsbe a Wekerle-kabinet. Ezt a feltűnő

dolgot azzal magyarázták, hogy őt szereti a felség legjobban, ő tud legkönnyebben kieszközölni nála valamit, — ez a nyitja a dolognak. Ki is eszközölte, a miért társai Bécsbe küldték, az egyházpolitikai reformokat — — — de csak most vesszük észre elszörnyűködve, hogy hova nyulnak a szájai az ő közbenjárásának, illetve az egyházpolitikának.

Kár, hogy későn tudja meg az ilyen dolgokat az ország, ámbar jobb későn, mint soha. Minél világosabban és teljesebben látja az ország az egyházpolitikai reformok következményeit, — annál jobban kitűnik, mily nagy csapás volt az országra a ráerőszakolt szerencsétlen egyházpolitika.

Ezek után adjuk a *Magyar Állam*-nak nagy feltűnést keltő bécsi tudósítását a következőkben:

»Bécsből vettük az értesülést, hogy *udvari és katonai* körökben nagy feltűnést keltett, hogy *Apponyi Albert* gróf és társai a hadsereg ügyében oly kivánalmakat emelnek, melyeknek teljesítése a »*hadsereg egységét*« veszélyeztetné. Ezekben a körökben *nyílt titokként* forog évek óta az a hír, hogy az *egyházpolitikai törvények szentesítésének elnyerésekor a szabadelvű párt nevében ígéretet tettek Fejérváry br. utján, hogy a párt az egyházpolitika ellenértékül leköti magát arra, hogy a hadsereg állapotának megváltoztatására irányuló minden törekvést megghusít.* Az 1889-iki védelmi vita keltette nagy mozgalom akkor még élénk emlékből állott az udvari és katonai politikusok

előtt, hogyne fogadták volna szívesen a *szabadelvű párt*nak ez ajánlatát. A bécsi körökben az a felfogás, hogy ha ez a *lekötöttség nem is vonatkozhatik* a szabadelvű pártba később belépett *volt nemzeti párt*okra, *feltétlenül vonatkozik* a szabadelvű párt régi tagjaiból vett *miniszterekre és képviselőkre.* Fejérváry báró *naponta értesíti a bécsi politikussokat*, a kik reménylik, hogy *Széll Kálmán* le tudja szerelni a volt nemzeti pártiakat . . .

E szenzációs leleplezés utolsó részéhez csak azt a megjegyzést fűzzük még, hogy ez a közlemény meggyőző argumentumokat szolgáltat a fuzió szükséges voltához és felvilágosítást nyújt arról is, miért elleneztek Tiszák a fuziót.

Hogy azonban a volt nemzeti párt képes-e ilyen körülmények között a szabadelvű párt keretében üdvös és sikeres működést kifejteni? — az éppen most válik meg. A szabadelvű párt éppen most, mikor e sorokat írjuk, tartja gyűlését a katonai javaslatok ügyében. Apponyi kívánságai napok óta izgatottságban tartják a politikai világot. Most itélkezik felettük a szabadelvű párt.

Nem lesz-e vajjon ez az ítélet Apponyi kívánságainak sirja? Ezt a sirt pedig — ha igaz a M. Á. bécsi leleplezése — az egyházpolitikai reformok vitézei ásták meg és akkor ebből a sirtből nem lesz feltámadás — csak a szabadelvű párt bukása után.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A zene csodái.

— Csevegés. —

A zene csodálatos hatásáról érdekes apróságokat ír össze Deák Antal.

Kedves, eleven dolgok, amiket örömmel olvas az ember.

Zeneértő kutya.

Mikor Franciaországban a Bourbonokat a trónra visszahelyezték, a Tuileriákban naponta tartott ünnepeken rendszeren megjelent egy nyomorult kinézésű komondor.

A kutya az emberek közt átosonva előre furakodott egész a zenészekig, velük együtt defillírozott s ha a muzsikusok megálltak, a komondor is állva maradt. Mikor pedig a diszszemplének vége lett, a kutya is eltűnt s másnapig nem látta senki.

A komondor förtelmes csunya kinézésű volt s a zenekar elnevezte Toutlaid-nak, (nagyon csunya) de azért mégis mindnyájan szerették.

Nyakra való csináltattak neki, melyre a nevét is kivarratták s mindennap más és más zenész táplálta. A vendégszerető házigazda csak annyit mondott neki:

— Toutlaid, ma nálam fogsz ebédelni s a jámbor állat a meghívásukat rendszeren elfogadta.

Fekete kávé után — pardon! — ebéd végeztével a zeneértő kutya egyenest az operába futott s az orkeszter valamelyik sarkában meghúzódva, végigélvezte az előadást. Hogy az előadás után hova tűnt, azt soha senki sem tudta.

Egy reggel azonban Toutlaid nem jelent meg a diszszemplén, sem este az operában. — Senki sem tudta hova tűnhetett.

Végre negyednap múlva szegényes temetésnél találkozott a zenekar. Semmiféle gyász-kísérete nem volt a koporsónak, csak egy nyomorult kutya — Toutlaid.

A zenészek hívták, kiabáltak, fűtyültek rá, mind hasztalan: a kutya nem reagált, hanem komoly, kimért léptekkel követé a koporsót.

Másnap reggel a szegények közös sirján halva találták a zeneértő állatot. Valószínűleg val mi elszegényedett művész, vagy kolduló zenész volt jobblétre szenderült gazdája.

Kollista elefántok és a tehenek.

Ismeretes dolog, hogy az elefánt bir némi zene-fogalommal. Egyszer a párisi »Jardin des Plantes« állatkertjében kísérletet tettek két elefánttal: Hans volt a him és Grete a nőstény. Jelen művészek tartottak ekkor hangversenyt s az eredmény rendkívüli lón.

A moll hang különösen elragadta az elefántokat, hol a gyönyör kitérésére, hol édes epedésekre ragadván őket. Hanem a varázs különösképpen hatott: a nőstény Grete Hans irányában szenvedélyesen gyöngéd lett, míg Hans szokott mérsékelttségét megtartotta.

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruháza Nagyváradon, Fő-utca. Telefon 76.

Ajánljuk a **Farsangi Idényre** legdivatosabb és legfinomabb árukkal ellátott raktárunkat a n. é. közönség figyelmébe.

Claqueok, Cytiderek, Himzett és Redős Ingek, G Ilérok, Kézleők, Nyakkeudők, Grace-Kezlyük, Harisnyak, Zs-bkendők, Inggombok, Illatszerek stb. megpő szép választékban!

Női és férfi valódi CHEWREAU-LACK CZIPŐK. (melyek nem törnek meg) egyedüli eladása! **9**
 Leikiismeretes kiszolgálás! **Mérsékelt árak!** **Keresztény üzlet!**

A katonai javaslatok a Házban.

A politikai események színtere ma ismét a képviselőházba helyeződik át. Ma kerülnek napirendre a katonai javaslatok s ezzel megindul a nagy parlamenti harc, melynek riadója már hetek óta harsog bele a politikai élet szélcsendjébe.

A pártok közül eddig csak a néppárt jelelte ki szónokát *Rakovsky* István személyében. A függetlenségi párt nevében, — minthogy *Kossuth* Ferencz beteg, — valószínűleg *Barabás* Béla fogja tolmácsolni a párt tiltakozását a katonai javaslatok ellen. Mindenesetre nagy érdeklődéssel lehet tekinteni a holnap kezdődő vita elé, mely — úgy lehet — nagy következeteket vonhat még maga után.

Az aradi püspökválasztás.

Aradról jelentik: *Metianu* János görögkeleti román metropolita tegnap értesítette az aradi és nagyváradi szentszéket, hogy a püspökválasztásnak február 12-ére való kitűzését tudomásul vette és helybenhagyja s a választáson elnökölni fog.

Osszeesküvés Khinában.

A Standardnak pekingi távirata szerint Tungfusziang tábornokot pekingi barátai táviratokkal rá akartak venni, hogy Pekingbe jöjjön, az idegeneket elűzze, a császárt trónjától megfoszssa és helyette Pucsunt, Tuan herceg fiát ültesse a trónra.

Tungfusziang tábornok tudvalevőleg igen nagy szerepet játszott a khinai zavarok alkalmával s a békekötés értelmében száműzetésbe kellett mennie Khina nyugati hatáira.

A felügyelő-igazgatói állás megszüntetése.

Nagyvárad város közönsége 1893-ban összes községi iskoláinak és óvodáinak egyöntetű vezetésére, a tanszemélyzet működésének ellenőrzésére és az adminisztratív teendők vezetésére 377—17155. kgy. sz. határozatával egy

igazgatói állást rendszeresített, a mely állásra a községi iskolaszék *Rés* Mihály polg. isk. tanárt *élet-hossziglan* megválasztotta, s a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig az állás szervezetét körvonalozó szabályzatot 14101—1894. sz. a. kelt rendeletével jóváhagyta és tudomásul vette.

Midőn a város ügyeit bölcsen intéző vezérferfiak az állást szervezték: tudatában voltak annak, hogy az egyöntetű vezetésre sehol sincs nagyobb szükség, mint az iskoláknál; és hogy az ellenőrzés hiánya sehol sem okozhat olyan végzetes következményeket, mint a tanügy terén, a hol egy ember gondatlanságának és hanyagságának vagy vétkes mulasztásának egy egész nemzedék vallja kárát sokszor egy egész hosszú életen keresztül.

Az állás jótékony hatása ugy az iskolák fejlődésén, mint a tantestület intenzív és eléggé nem értékelhető munkáján évről-évre örvendesebben meglátszott. Hogy ez nem frázis, beszéljünk számokban:

1894-ben csak két községi iskola volt elhelyezve a város épületében: Ujvároson és Váralján. A többi iskolák nyomorult bérházakban voltak, a melyekért busás bérösszeget fizetett ki a város évről-évre. Ma csak két községi iskola van elhelyezve bérházban a többinek díszes palotája van.

1894-ben volt:

Olasziban	8 osztály, most van: 12 oszt.,
Ujvároson	8 „ „ „ 16 „
Váralján	8 „ „ „ 10 „
Csillagvároson	1 „ „ „ 2 „
a polg. fiúisk.-ban	5 „ „ „ 7 „
a polg. leányisk.-ban	4 „ „ „ 4 „

s Velenczén alakult 1 osztály, — mindmennyi megfelelő számú tanerővel; a 8 évi fejlődés eredménye tehát 4 új iskolaépület a város tulajdonában és 18 osztály szaporulat ugyanannyi tanerőszaporulattal a tanszemélyzetben. A községi iskolák tanulmányi előmeneteléről és egész nivójáról a helybeli középiskolák igazgatói és tanárai a legkompetensebb és a legelismertebb nyilatkozatokat adják.

Mindezek dacára a felügyelő-igazgató működése sokakat nem tetszik sőt feleslegesnek látszik és a város főszámvevője azt az indítványt tette, hogy a felügyelő-igazgatói állást — mint a melyre ma már semmi szükség

nincs — szüntesse be a város, s a felügyelő-igazgatót ossza be valamelyik tantestületbe tanítóknak.

Azzal van indokolva e javaslat, hogy az új utasítás az, amely ez állást fölöslegessé teszi, amennyiben a felügyelő által végzett teendőket a csoport-igazgatókra bizza.

A felügyelő-igazgatói állás a régi utasítás nyomán készült, az új utasítás lényegileg semmiiben sem különbözik a régitől, s a felügyelő állása, mint rendszeresített igazgatói állás az utasítás 63. §-ban benne is van, sőt a 132. §-ban az összes teendője csaknem ugyanazon szavakkal van elmondva, mint a törvényhatóság által készített s a miniszter által jóváhagyott szervezeti szabályzatban.

Nem akarunk tovább foglalkozni ez ügyvel, nevezetesen nem részletezzük, hogy keresztülvihető-e az, hogy a fel-igazgató a tantestületbe beosztassék, azt sem részletezzük, hogy a csoportigazgatók egyáltalán képesek-e nagymérvű elfoglaltságuk miatt elvégezni a felsorolt teendőket, sem azt, hogy származik-e ebből megvalósulás esetén a városra anyagi előny; t. i. a felügyelő élet-hossziglan van választva, fizetése le nem szállítható, a díjlevelében kitett dolgok ellátásán kívül semmire sem kötelezhető, ezek részletkérdések, a melyek a csütörtöki iskolaszéki gyűlésen kerülnek tárgyalás alá, de felemlítettük, hogy gondolkozniuk rajta a kékület, s hogy a város tanügyének javára intézzék el az erre vonatkozó javaslatot.

TAJÉKOZTATÓ.

- Jan. 24. A Kossuth kép tárgyában kiküldött bizottság ülése a városházán d. u. 4 órakor.
Jan. 25. Az ipartestület közgyűlése a tűzoltó-őrtanyán d. e. 9 órakor.
Január 28. Polgári Takarékpénztár közgyűlése.
Jan. 28. A leszámítoló és jelzőlogbank évi közgyűlése.
Febr. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
Febr. 8. A nagyváradi kath. kör közgyűlése d. e. 11 órakor saját helyiségében.
Febr. 8. Gazdasági és iparbank közgyűlése.
Febr. 8. Biharmegyei Kereskedelmi ipar és terményhitelbank közgyűlése.
Febr. 15. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadás.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zártnépélye.

Jó államférfiu vált volna belőle!

A tehének is fogékonyak a zene iránt.

Svájcban a fejő leányok vagy tehenészek nagyobb bért ad gazdájuk, ha jó hangja van, mert azt tapasztalták, hogy a tehenek egy ösödél több tejet ad, ha fejés közben dalolást hall.

Különös éjjeli zene.

Bizonyos skót bérlő egy hét esztendő árva leánykát fogadott házába. A kis árva egy félre-eső kamrácskában aludt, melyet csak vékony deszkafal választott el a szomszéd szobától, a hol időnkint egy kitűnő vándor hegedűművész szokott szállást nyerni. A művész gyakran éjjelig is elbajlódott a nehéz hangmenetek betanulásával, minek a kis árva — aludni nem tudván — nem igen örült.

A leányka egyszer megbetegedett. A közeli majorság tulajdonosnője megsajnálta a beteg leányt, házába vitette őt és anyailag ápolta. A leányka pedig fölhabadása után hálából a jó asszonytól maradt szolgálatban.

Pár hónappal később éjjel zenehangok hallatszottak a majornál, de senki sem tudta azok eredetét. A titokszerű zene a házbelieket természetesen kíváncsiakká tette. Hallgatóztak tehát, hogy honnan erednek a hangok és a kis árva hálókamrájához jutottak.

A leányka csöndes álomban szendergett, hanem ajkairól a hegedűéhez hasonló zenehangok öszlöltek.

A kis árva ebben a válságos állapotban egyszer egészen mozdulatlanul fektűt. Néhány pillanatig érthetetlen, dongásszerű hangokat adott, miket hirtelen csalódásig hű hegedűhangok váltottak föl.

Ha pillanatra elhallgatott, a legszebb prelodiumot lehetett hallani, anélkül, hogy ajkai mozdultak volna. Mindjárt utána a legkomplicáltabb zenefutamokat adta a legtökéletesebb művészeittel és szintén zárt ajkakkal. Közben néha ismét elnémult s a csalódásig hűen utánozta azon hangokat, melyeket a hegedű hangolásánál lehet hallani. Mikor pedig a hangolásnak vége szakadt, a leányka ugyanott folytatta a zenét, ahol előbb elhagyta.

Két év múlva egy zongoraművész hangversenyét hallgatta meg a kis árva s a hangverseny hasonló éjjeli zenét csalt ki a leányka ajkairól.

Erősebb akkordok.

Tagadhatatlan, hogy zene nélkül is van hangidom. Figyeld meg például a gözmozdony tompa moráját s bizonyos dallamot fogsz benne találni. Epp így vagyunk a harangozással és a malomkerék kelepésével is.

Az ily szabályos hangidom jótékonyan hat a fülre. Vagy ki nem hallotta a beteg molnár történetét, ki akkor birt elaludni, mikor a malom kerekait megereszelték. Pedig azért állították meg a malmot, hogy a beteg molnár fájdalmait csillapítsák.

A dobszó kellemesen hat a fülre, pedig vad lárma hangidomítás nélkül elviselhetetlen. A katonát hosszú, fárasztó gyakorlatok alkalmával egyedül a dobszó tartja éberségben és viadamságban.

Egy angol lap bizonyos hölgyet említi, ki a hozzáintézett szavakat csak dobszó kíséretében érti, dobolás nélkül pedig egészen süket. Haller professzor továbbá azt tapasztalta, hogy a megnyitott erekből dobszó mellett sokkal hangosabban buzog a vér, — mint dobszó nélkül.

A régi egyiptomiaknál mikor óriás obeliszkéket szállítottak, a roppant teher megmozdítása alkalmával — mi ezek munkáját vette igénybe — egy emelvényen álló férfiú dallal ösztözte munkára az embereket, hogy serényebben és több kedvvel dolgozzanak. S a matrózok ma is minden terhebb munkát évek kíséretében végeznek. Mint a hangtönmények nagyon nevezetes benyomásait, említsük még meg azon adatokat, melyeket a nagyszabású robbanásokról irnak.

Mikor a francziák Mainzból visszavonultak, harminczhat löporkocsi röpült a levegőbe. A robaj oly iszonyu volt, hogy a markotányos nők görcsökből haltak meg. A Páris mellett fekvő grenelli löporfár fölrobbanása alkalmával pedig egyetlen orvost hetvenhét nőhöz hívtak; ezek mind a robaj következtében betegedtek meg. Mikor pedig a londoni srzenál 1793-ban felrobbant, Schmidt és Mensdar orvosok jelentése

UJDONSAGOK.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Megfelebbezett közgyűlési határozat.** A belügyminiszter újabb ismét rombadöntött egy közgyűlési határozatot. Nagyváradi város közgyűlésén ugyanis a városi építkezésekre Madarász és Flanta cég nyújtotta be a legelőnyösebb ajánlatot, s így ő nyerte el a város építkezéseit. Azonban Flanta Jakab nem volt megelégedve a közgyűlésnek szerinte reális és értelmes határozatával, s azt megfelebbezte a belügyminiszterhez. A belügyminiszter válasza tegnap érkezett meg Nagyváradi városhoz, s abban helyet adva a felebbezésnek, megsemmisítette a közgyűlés határozatát, egyben elrendelte az új árlejtési pályázat meghirdetését. E szerint e kérdésben újra fog dönteni Nagyváradi város közgyűlése.

* **Ajánlat Nagyváradi utcáinak burkolására.** Ländler Ferenc építőmester-vállalkozó ajánlatot adott be tegnap Nagyváradi város tanácsához, hogy ő kész volna Nagyváradi utcái burkolását elvállalni 10 évig azon összeg fejében, melyet Nagyváradi város évenként e célra költségvetésében fölvesz. Az ajánlat felett a közgyűlés fog dönteni, előbb azonban kiadják véleményezés végett.

* **Sperk József temetése.** Megható módon nyilvánult a részvét a margitai plébános, kerületi esperes Sperk József iránt utolsó útja alkalmával. Ebből is látszik, hogy az aránylag fiatalon elhunyt lelkipásztorhoz mily szeretettel, tisztelettel ragaszkodott nemcsak egész Margita, hanem környéke is valláskülönbőség nélkül és ezért rendkívül nagy népszerűségnek örvendett. A temetés tegnap reggel ment végbe a plébániáról, melynek udvara, sőt a Templom-tér is zsúfolva volt közönséggel. Megjelent a végtisztességen az intelligencia teljes számban, a község képviselőtestülete, a Margitán lévő összes egyletek, társulatok, — melyeknek mind-egyikében az elhunyt kiváló szerepet játszott — zászlóval testületileg. A koporsót elborították a szebbnél szebb koszorúk, melyeket a végső

szerint kilenczvenkét csecsemő megtompult és nagyon sok meghalt.

A váratlan és hangos robaj következtében sokan megsérültek. Az erős durranás is gyakran okoz szédülést, láz és agyrázkódást s mint a katonasorvosok állítják, csaták közelében az ágyuzás ideje alatt rendszerint rosszabbul vannak a sebesültek.

Danzig ostrománál például a sebesült katonák csontja tájjaiban iszonyú fájdalmat éreztek. Csontszárazások, lösebek ily alkalommal könnyen halálra válnak, ha csak gyorsan el nem szállítják a sebesültet a csatazajból.

Még az állatok is alá vannak vetve az erős hangok káros hatásának: a Rajnában és Dunában tömérdek halat találtak, melyek a parton folytatott ágyuzás következtében fordultak föl. Néha a szokatlan rázkódás előnyösen hat a földóra.

Egy francia író a »Seine és Marne« departementban ismer bizonyos süketet, ki ha vasuton utaz, a legcsöndesebb sutogást is meghallja, míg a vasuti robaj nélkül bömbölhetsz a fülebe, akár egy Ukácsius-ágyu: mégsem ért semmit.

Különböben is tudjuk, hogy a zene legkevésbé értelmi és leginkább érzelmi művészet valamennyi művészet között, nem csoda tehát, ha olykor ily rendkívüli vagy mondjuk csodálatos befolyást gyakorol az emberi szervezetre.

kegyelet halmazott össze. A gyászszertartást Palotay László praelátus, nagyváradi kanonok végezte a margitai esperesi kerülethez tartozó lelkészek s a kíséretében levő Csicsay Alajos segédletével. A plebánia udvarán végzett szertartás után a templomba vitték a holttestet az elhunyt plébános működése színhelyére, hol gyászmisét szolgáltattak az elhunyt lelkiüdvéért. A requiem végeztével kivonult a gyászmenet a temetőbe, hol átadták a holttestet az anyaföldnek. Déli egy óra volt, mikor a temetés véget ért. R. I. P.!

* **A madarak és a naptár.** Nincs az a kincses kalendárium, mely pontosabban megállapítsa valami napot, mint a madarak. Erről egy kolozsvári madárkedvelő a következő érdekes megfigyeléseket tette. Vizkereszt napján elkezd énekelni a kanári. Ugyanezen a napon a Mátvásók is megszólalnak s nemcsak a saját nyelvükön, hanem a megelőző évben eltanult szavakat is kiabálják. A k-kuk és a fülemile június 15-én elhallgatnak. E napon tul nem hallatja hangját egyik sem. Aug. 26-át pontosan tudatja a fülemile. E napon visszavonhatatlanul elvándorol. A fecske Kisasszony napját, szeptember 8-át tartja emlékeztetésben. Ha esik, ha nem, ezen a napon elköltözik. Még nagyon sok állat van, a melyik bizonyos dátumot követ s attól sem az időjárás, sem egyéb el nem zavarja.

* **Drágasági pótlék a vasutasoknak.** A m. királyi államvasutak igazgatósága rendeletet adott ki az üzletvezetőségeknek, hogy szerezzenek tapasztalatokat egyes helységek megélhetési viszonyáról, s hol szükségesnek látják, hogy az alkalmazottak fizetése nem elég a megélhetésre, ott saját belátásuk szerint 10—30% drágasági pótlékot adjanak az alkalmazottaknak fizetésükön felül. Az igazgatóságnak eme rendeletét a kolozsvári üzletvezetőség már egyes helyeken végre is hajtotta. A Bihar-megyei vasútállomással bíró községek közül majd mindenik kapott drágasági pótlékot. Mint látszik Nagyváradi állomását figyelmen kívül hagyták és nem kaptak az alkalmazottak drágasági pótlékot, mi annak tulajdonítható, hogy a megélhetési viszonyokat vizsgáló tisztviselő csak átutazott Nagyváradon és nem volt kegyes városunkat b. látogatásával egy pár napra megismereni. A máv. nagyváradi alkalmazottai kérelemmel fognak az igazgatósághoz fordulni, mely bizonyára méltányolni fogja kérésüket, ami illő és szükséges is, mert városunkban igen nagy drágaság uralkodik.

* **Hűtlen alkalmazott.** Dolgos Ignác, a Bazar vendéglő társtulajdonosa nem régen kétszáz koronát átadott Zsoldi Károly nevű alkalmazottjának, hogy azt a postán adja fel. A »becsületes« szolga, a helyett, hogy az utasítás szerint járt volna el, a 200 koronával Aradra szökött. Dolgos feljelentése alapján a rendőrség elrendelte Zsoldi körözését, a mi sikerrel is járt, mert tegnap a jules firmát Aradon letartóztatták és hazatolonczolták illő fedezet mellett Nagyváradra.

* **Törvényhatóságok a tanítókért.** Nagy hullámokat ver fel újabb az állami tisztviselő, vasutasok fizetésrendezésének kérdése. A kormánynak minden alatta álló intézményre kiterjedő tekintetben figyelme, csak a nemzet igazi napszámaira, a kultúra terjesztőire, az állami tanítókra nem. Budapest főváros azonban belátva, hogy a többi állami alkalmazottak között a tanítók helyzete sem kellemes és egy cseppet sem irigylésre méltó, feliratot intézett legutóbbi közgyűlési határozatából kifolyólag a kormányhoz, melyben azt kéri, hogy egyidejűleg a többi állami hivatalnokokéval, együtt rendeztessék az állami tanítók fizetésrendezésének kérdése is olyképen, hogy fizetési fokozatok, osztályokba osztassanak be a tanítók is.

Es a kezdőfizetésük legalább annyi legyen, mint egy érettségi vizsgálatnál bíró kinevezett állami hivatalnoké. Budapest székesfőváros a feliratot pártolás végett megküldte Nagyváradi város közönségének is, mely legközelebbi közgyűlésén veszi tárgyalás alá.

* **A becsület.** A rózsafalvi kis árendás állt a törvényszék előtt. Az őszbe csavarodó kaffianos bácsi bizalmas közvetlenséggel áll a bírak elé:

— Igazságot kérek, — kijelentem mindenkinek a szeme közé, megbántalmaztak a becsületemben. Oh kérem vannak bizonyítékaim . . . nagy bizonyítékaim.

— Jó . . . jó — figyelmezteti az elnök, erre majd később kerül a sor. Előbb feleljen az általános kérdésekre. Hogy hívják? Hány éves? Mi a foglalkozása? Az öreg cifra körülírásokkal felelget a kérdésekre, de amint azt kérdezi az elnök, hogy van-e valami haszna vagy kára ebből a perből — az öreg gondolkozóra fogja a dolgot s magával alkudozva mormogja: . . . van-e károm? Egyszer aztán váratlan közvetlenséggel oda fordul az elnökhöz:

— Mit mondjak? Nadságos elnök or! Meny-nyit érhet az én becsülete? . . .

* **Az első drótnélküli távirat Amerikából Európába.** New-Yorkból jelentik, hogy Marconi tegnap küldte *Welfleet* (Massachusetts állam) tengerparti városból az első drótnélküli táviratot Európába. A távirat *Roosevelt* elnök üzenetét tartalmazta *Edvárd* angol királyhoz. A táviratot Angliában *Cornwald* tengerparti városban vették fel. A készüléket *Welfleet* maga *Marconi* manipulálta. *Welfleet* és *Cornwald* között a távolság 4800 kilométer és a drót nélkül való táviratozás erre a nagy távolságra teljesen sikerült. *Roosevelt* távirata így szól:

VII. *Edvárd* király ő felségének

London.

Felhasználom a tudományos kutatásnak és lángésznek csodálatos diadalát, melyet a drótnélküli táviratozás tökéletesítése által kivivtunk. Az amerikai nép nevében legszívélyesebb üdvözlémet és jókívánságomat küldöm f. l. s. g. ednek és a brit birodalom összes népeinek.

Roosevelt Tivadar.

VII. *Edvárd* király ugyancsak drótnélküli rendszer útján a n. p. k. b. n. fog válaszolni *Roosevelt* jókívánságaira.

* **Etfogott halottrablók.** Förtelmes esetenek jött nyomara a napokban a szlavonai erdősegi csendőrség, amely két gyanús alakot tartóztatott le, amikor azok ékszerket kínáltak megvételre. A két letartóztatott ember *Stipics Iován* és *Grusics Szvetozár*, mind a kettő Cservicsből való, akin a náluk talált ékszerek holézerzését semmiképp sem tudták igazolni. A vallatás során végre a két ember megtörve, az ékszerekre nézve a következőket adták elő. Két héttel ezelőtt halt el *Mravits Peró* cservicsi lakos 17 éves leánya. A szerbeknél az a szokás, hogyha egy leány elhal, az életében használt ékszereket a halottra felrakják és úgy temetik el. *Stipics* tudta, hogy az elhalt *Mravics Felkára* sok ékszert tették, mert a *Stipics* anyja ott volt a halott mellett virrasztani. A temetés után *Stipics* összebeszélte sógorával *Grusics*ccsal, s együtt elhárították, hogy a halottól elrabolják az ékszereket. E hó 14-én éjjel kimentek a csernovizi temetőbe, s miután előbb meggyeztek maguknak a sirt, azt felásták, a koporsót felnyitották. Előbb csak a gyűrűket és a nyakéket vették le, a füleiből pedig kiszakították a fülbevalókat. Eközben eszükbe jutott, hogy jó pénzt lehetne kapni a halotton levő dráma selyem ruháért is, hát ezt is lebuzták a halottról, s azután a sirt újra behányták, s hogy feltűnő ne legyen, havat szórtak a sirta. Az ékszerek közül két gyűrűt ilokon adtak el, ugyanott adtak el s selyem ruhát is egy palánkai asszonynak, akit azonban nem ismernek. Ezen vallomás után a csendőrök elkísérték a két gonosztevőt Csere-

vicare, ahol az eset Mravitséknál kellett legnagyobb feltűnést, mert nem is sejtették, hogy drága halottjukat kifosztották. — A két holott-rablót, továbbá Stipics feleségét, aki szintén tudott a dologról, átadták a bíróságnak.

* Füttelen vasuti kocsi. A magyar királyi államvasutak vonalain a személyszállító kocsikat október 15-étől egész télen fűtteni kell. A vasutigazgatóság erre vonatkozólag már negyed századdal ezelőtt rendelkezést adott ki, melyet azonban hanyagságból az alkalmazottak nem igen tartanak be az utazó közönség egészségének rovására. A Predeal—Budapest között közlekedő személyvonatok kocsijai csak nagy ritkán vannak fűtve, s a közönség panasza hiábavaló. Kívánatos volna, hogy a kellemetlen állapot orvoslásáról mielőbb gondoskodnának az illetékes vasuti körök.

* A babona áldozata. Kis-Nyires község lakosai babonás félelemmel tárgyalnak egy gyilkossági esetet, mely a napokban történt. Pajuk Illés kisnyiresi lakosnak pár héttel ezelőtt valami peres ügye volt a községhezán Stribán Mariával. Pajuk megnyerte a pört, amiért az ellenfele nagy átkozódással távozott a községhezától s a többek között román szokás szerint azt is kiabálta, törje ki az Isten a nyakadat. Az eset után következő héten Pajuk fát hordott kocsijával az erdőből. Hajtás közben a kocsi tengelye neki ütdött egy fának s a kocsi tet-jén ülő Pajuk lebukott, de oly szerencsétlenül, hogy kitérte a nyakcsigáját és meghalt. Amikor Pajuk halálhírére meghozták, a vén Stribán Mari maga dicsekedett vele, hogy az ő átká megfogta Pajukot. A halottat azután annak rendje és módja szerint eltemették, de az elhaltak legényfia megfogadta az apja sírjánál, hogy bosszút áll az apjéért. Kedden este Stribán Mária egyedül volt odahaza, amikor betoppant a lakásába a fiatal Pajuk György, aki kérdőre vonta a vénasszonyt, miért átkozta el az apját. A vénasszony ekkor azzal fenyegetőzött, hogy őt is elátkozza. A fiu ezzel elővette a magával vitt éles baltát s azzal a vénasszony fejét széthasogatta. Amikor áldozatával végzett, kivágta annak nyelvét, haza vitte és otthon elégették. A gyilkos tördelmes valószínűtlen tett a csendőrök előtt, akik ennek alapján letartóztatták.

* Szegények segélyezése. Tegnap napon a két ételosztóban kiosztottak 1518 adag levest és 1338 adag kenyeret, azonkívül pedig 35 egész kenyeret. A két szállóhelyen az elmúlt éjszaka meghalt 29 férfi és 16 nő. — Pénzadományokat tegnap a helybeli honvéd hadapródiskola tanári kara és növendékei 60 koronát, a nagyváradai takarékpénztár 50 koronát juttattak a főkapitányhoz. Egyébként a jótékonyági akció eddigi eredményei, továbbá a további teendők megbeszélése céljából a bizottság tagjait és a helyi sajtó képviselőit szombat délután a 5 órára a főkapitány egybehozta.

* Találtatott a Csengery-utca 138. szám alatt levő ház kertjében e hó elején egy kulcsot ábrázoló lakatos czimer. Igazolt tulajdonosa a rendőrség 4-ik száma szobájában átveheti.

A hegyaljai »Népkör«.

II.

Mikor ezelőtt egy hónappal a Várad-hegyaljai Népkör megalakítása tárgyában, először találkoztunk, képviselve volt ott az ipar, a vasút, a megye, a posta, a törvényszék, a sajtó, a felekezeti, a községi iskola, a város, a polgárság.

Délután 2—4-ig gyülekeztünk. 4—7-ig tanácskoztunk. 7—10-ig lelkesedtünk. 10—12-ig az eszmecserét folytattuk. Azzal váltunk el, hogy *egy hét múlva*, a kiszabott teendőket ki ki elvégezve, újra találkozzunk.

Négy »tagtársamat« — négy szem között, — arra kértem fel, hogy: »elmenvén, kérdezetek meg minden népeket, minő véleménnyel vannak egy a Kálvária-utca környékén alakítandó Népkör eszméje iránt?»

Eljárásról, pontosan referáltak, s a legkülönbözőbb nézetnyilvánítások egybevetése után, jutottunk ama meggyőződésre, hogy *egy hét alatt* a megalakulást kimondani; már fennálló egyesületek nyugalmának megzavarása, célunk bővebb ismertetése *nélkül*, tagokat gyűjteni; a *legsürgősebbnek* jelzett *béreltbe beleugrani, nem lehet!*

Nehogy szökváltás keletkezzék, a lehetőségek és lehetetlenségek egybevetése alkalmával; másfelől, hogy újabb tanácsokat gyűjthessünk a hegyaljai Népkör ut-eyegetéséhez: halasztottuk el, a lelkesedve tett *ígéret* beváltását — egy héttel tovább.

Tudom én, hogy Babilon és Ninive romjából újabb házak, újabb városok keletkeztek. De azt is tudom, hogy San Franczisko köráykén, — mikor az arany erek már kimerültek, — emeletes palotákat lehetett kapni 30—40 dollárért.

Önmagamot bíraltam meg csak! Nem éreztem elég erőt arra, hogy a következő vasárnapon, — mondjuk, — 30—40 tagból álló »nép-örömrivalgása közt, kimondjam a hegyaljai Népkör megalakulását.

Az *é* után sorakozni tartozik a *b*. Alapszabály, berendezés, csalogatás, díszelnök; — eszmecserre, fogadalom, good; hirdetés, ígéretek, lamentálás; megbizások, nézeteltérés, óbégatás; panaszok, rendtelenségek, savanyodás, türelmetlenség; uralkodói akarás, — váltó, sorban jönnek, minden egyletnél.

Kérem! nekem egyáltalán nincs szükségem arra, hogy az »elnök ur« czim kedvéért, csak egy izgatott éjszakát átszenvedjek. Sem elég szabad időm, sem eléggé tág lelkiismeretem nincs arra, hogy magamhoz hasonló szegénysorsu egyéneket, a különböző kívánalmak istrángjába, *befonni* segítsek!

Tudom én azt, hogy egy vendéglő egy Népkörnek »kiegészítő része«, de nem fogom elhinni, hogy egyáltalán *alapkőve* is volna!

Elismerem, hogy a tagtársak közötti együttérzést a fehér vagy piros abrosz melletti eszmecserre *fejleszté, melegíté!* De nem ismerem el, hogy az *abrosz párti* egyének barátsága állandó volna, mert ily helyen az eszmecserét nem a józan ész vezeti, hanem a — bor.

Egyszer-kétszer ez is szükséges! Legalább, a mi országos szokásaink között elkerülhetlen. Norvégia lakója díczókat mond padlutyka után forrásvíz mellett. Törökország lakóját a betedik égbe emeli a sorbet, a mokka, meg a nargyle.

A tagok tömegét a már létező egyesületek; de sőt: a »nyugdíjba lépett« várad-velencei Népkör tagjaiból sem vélem én összegyűjthetőnek, hanem igenis, *ama szegényebb néposztályból*, melynek igénye is, anyagi helyzete is szerény; meg ama módosabb néposztályból, melynek (miként hajdan Géza fejedelemnek) elég kedvező az anyagi helyzete ahhoz, hogy Hártnak is, meg Istennek is képes templomot építeni!

A szerény sorsu népei vendéglőben *nevelni* nem lehet, nem szabad! A jobbmodu közönséget, vendéglő szomszédságában, végrehajtani szándékolt *célok* támogatására birni sikertelen.

Van a Korona-utczán egy díszes épület. Hivatalos neve: *községi népiszkola*. Ez épület helyén állott a múlt század egész tartamán a »Korona« vendéglő. Ebben a vendéglőben »nevelték« a népet, különösen 1835-ben, a mikor egész héten szünet nélkül szólt a dűvő-dűvő. Innen vonult a nép a megyeházához gyűlészni. A gyűlés *végeredményét* egyszer már följutottam. Bor után vér folyt.

Ez iskola növendékeinek száma a jelenlegi tanéven elérte az *öt század*. E létszámból 200 gyermek bizonyára él oly családi körben, hogy az apa, anya a legszivesebb készséggel óhajt megismerkedni az iskola belső életével.

Ma az apát távol tartja az iskolától *egy czédula*. A család és iskola között nincs meg a kapocs! Sivárrá lett a tanításunk. Hivatalos, rideg Ertesítőben tudjuk a családdal, hogy az ingyen ebédrel, csizmával, meleg szobával könyvekkel, tandíjmentességgel ellátott gyermek, — kártyát hozott az iskolába stb.

Ez iskola-épületben, van *egy szertárszoba és egy értekezleti szoba*. Magát az épületet; annak minden batorzatát, *évek óta üresen álló könyvszekrényeit*, Nagyvárad közönségének adófillérjeiből szerezték be.

Ezt az épületet vélem *egyedül alkalmasnak* arra, hogy egy Népkör céljainak, a legnemesebb értelemben szolgáljon.

Harmincz, negyven ember eltér a két szobában — olvasni, beszélgetni! Tekepálya, tekeasztal, kártya asztal, sör, bor, fekete kávé *nem szükséges oda*, hol a népet *nevelni* akarják.

A történelem, a gazdasági ágak, a társadalmi ügyek, újabb vívmányok megbeszélése nem ölelheti fel a nyári mulató helyek, vagy a kávéházak szerepét.

Nagyobb felolvasások, — (ne tessék ki-nevelni!) — gyermek ünnepek rendezése *százával hozná ide a — szülőket*, a kik az örömkönyvektől ragyogó szemmel hallgatnák meg, egyszer a tanító, — máskor meg a gyermektömeg előadását.

Erre van alkalmas (tantermünk hall Tiszta, szép, elég gazdagon berendezett!

Az én lelkem a rakéta sietésével tört a magasba, mikor egy *igazi Népkör* alakítására felszólítottak! A magasságból széttekintve, megpillantottam azt az utat, melyhez én is 34-ik éve hordom a követ! Legyen hála a jó Istennek: *Újra szabaddd lesz ez az építés!*

A ki engem egy sazufclub alakítására vélt alkalmasnak, az engem megbántott! A ki ellenben a most elmondottakat helyeseli? Szívesen kérem: — *kövessen!*

Ha ez sem tetszik? a rakéta felszállt. Néhányan szépnek mondják? Elégett! Fuit!

Ráthay József.

EGYESÜLETEK.

A régészeti és történelmi egylet vál. gyűlése.

Jelen voltak: Dr. *Beöthy* László főispán, elnök, Dr. *Karácsonyi* János alelnök, Dr. *Boszky* Alajos, *Bereczky* Géza, *Kösepessy* Gyula, Dr. *Thury* Kálmán vál. tagok, Dr. *Némethy* Gyula titkár.

A gyűlés első pontja a megb. *Szunyogh* Péter alispánról való megemlékezés volt, kinek nagy érdemei voltak az egylet párlfogása, terjesztése s megyei segélyezése körül.

Karácsonyi János alelnök tett ezután részletes jelentést az 1902. évben történt berettyóújfalusi, ártándi és bihari ásatásokról, melyeknek egy részét maga, más részét pedig *Zsák* Adolf végzett theológus vezette s melyeknek folyamán a muzeum különösen értékes honfoglaláskori leleteknek jutott birtokába. Ez alkalmából a vál. lerótt halálját az illető földbirtok s urak, u. m. Tardy Sándor, Péchy Károly, Szilágyi Jenő, Platthy Miklós, Leszky János urak iránt, kiknek engedélye, vagy anyagi és erkölcsi támogatása az ásatásokat lehetővé tette. Az 1903-iki ásatásokra vonatkozólag a választmány a *szentjánosi és kápolnai* lelőhelyeket tüzte ki kutatásra.

A választmány megbizta *Thury* Kálmán ügyészt, hogy a muzeumkert egy részének esetleges értékesítése, illetőleg kiépítése céljából jogi véleményt alkosson és azt terjessze be. Arról van szó, hogy a parlagon heverő muzeumkert Schlauch-téri és fő-utczai végén egy-egy keskeny területre sz beépüljön s ezáltal az egylet a muzeum kibővítésére és a gyűjtemények gazdagítására, czélyszerűbb elhelyezésére új pénzforráshoz jusson.

Végül *Kösepessy* Gyula felsorolta az aján-dékozók neveit, kik az utolsó választmányi gyűlés óta gazdagították az egylet gyűjteményeit amint következnek: *Ince* Lajos építész, *Leszky* János, *Szilágyi* Jenő.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTAR.

Jan. 24. A tisztikar hangversenye és táncestetélye.
 Január 25. Munkás betegsegélyző egyesület táncestetélye a Zöldfában.
 Jan. 31. A Biharmegyei Nőegylet kalikóbálja.
 Jan. 31. Kiskereskedők táncestetélye.
 Febr. 1. A 48-as népkör bálja.
 Febr. 7. Postások bálja a Zöldfában.
 Febr. 7. Tiszti-bál.
 Febr. 14. Közvacsora a Gyermekkórház, a Női menedékház, s az izr. nőegylet javára.
 Febr. 15. Az izr. nőegylet hangversenye és tánc estetélye.
 Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.

A tisztikar hangversenye és táncestetélye.

Benne vagyunk a farsangban; a civil mulatságok előkészítették a jó hangulatot, most jön a hadsereg. Jön, lát és győz.

S nem is egyszerre vonulnak fel, hanem két felvonulást rendeznek. Egyik ma lesz, a melynek ugyan *hangverseny* a hivatalos neve, de épp úgy tánczszal fog végződni, mint a Febr. 7-iki bál. S hogy mind a két táncmulatság után mi fog következni, arról ne velünk, hanem a mamával tessék beszélni.

Mert ma már nyílt titok, hogy tisztjeink remekül járják a bosztont. S a mint hajdanában nagyanyáink szíve egy szép verstől, nagy-nénéink szíve egy elkecseregett éjjeli zenétől indult meg, úgy ma a kis leány meg a nagy leány csak egyet kíván: tudjon jól bosztont tánczolni.

Nos hát akkor ma be fog bizonyulni, hogy valamennyi tiszt: ő.

A hangverseny ma este *nyolcz* órakor kezdődik (felterítés nélkül) a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. Műsora a következő:

1. Rochester kíséret Peer Gynt-hez, Grieg E.-től,
 - a) Ases halála,
 - b) A hegyek királyának csarnokában, előadja a 37. sz. gyalogezred zenekara.
2. Ének, gordonka- és zongora-kísérettel,
 - a) Du bist wie eine Sternennacht, Grütz-macher-től,
 - b) Frühlingsswone, Goltermann-tól, ének: *Gerabekné* urnő, gordonka: *Smazsenka* ur, zongora: *Brandweiner* százados.
3. Magyar dallamok, zongorán előadja: *Gal* százados.
4. a) Tre Giorni, Pergolesétől, b) Menuett, Valentintől, gordonkán előadja: *Chernel* százados.
5. Ének:
 - a) Ballgellüster, Meyer-Hellmundtől,
 - b) Winterlied, Henning von Kosstól, ének: *Rokosné* urnő, zongora: *Fiala* karmester.
6. Wie schön ist's im Rhedey-Garten keringő, Fiala J.-től előadja a 37. sz. gyalogezred zenekara.

Hangverseny után rövid szünet, azután táncz, kivilágos kivirradtig!

MŰVESZET.

Kiskereskedők Társulatának hangversenye.

A kiskereskedők társulata e hó 31-én a „Fekete Sas” szálloda összes termeiben hangversenyt rendez, melyen *Sugár* Aranka a kolozsvári nemzeti színház, H. *Novák* Irén, a Szigligeti-színház művésznője, továbbá Csokonay Vitéz Mihály a kolozsvári kiskereskedők társulatának titkára (humoreszkekkel), Rothbarth Nándor (fuvola játékkal) fognak közreműködni. Hangverseny után táncz lesz. Kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak *Mihály* Jenő rendezőbizottsági elnökhöz, Szent László-tér.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Péntek este Kölcsönkért feleség.
Vasárnap: délután Lumpacius Vagabundus este: Stricke.

A zalameai bíró.

Nem sokkal ezelőtt adták A zalameai bírót Nagyváradon; s ha mégis zsúfolt házat csinált ez az erősen klasszikus darab másodszor is, az Ujházi Ede nagy vonzerejének dicsősége.

Pedig eddigi összes fellépései közül ebben legkevesebb alkalma volt nagy művészetét ragyogtatni (a Párisi regényt nem érdemes ebbe a sorba bevinni s így attól eltekintünk). A zalameai bíró szerepe nem igen ad tért az egyéniség érvényesítésének; azt csak egyféleképpen lehet játszani.

Ujházi tehát tegnap nem lepte meg a közönséget ujdonszerűségekkel, mint a minők-höz eddig hozzászoktatta. Tökéletes, kifogástalan volt elejétől végig. Az érzelmek visszatükröztesében ismét a mester tündökölt. De — s ezt örömmel jegyezzük fel — nem frapirozott új alakítással, mert az első előadásnál *Peterdy* is igen jó művészi alakítást nyújtott, mely az Ujháziét megközelítette. Hangsúlyozzuk, ez *Peterdy*nek utólag kiderült nagy érdeme, mely azonban egyáltalán le nem von Ujházi sikeréből. Ujházi különösen az utolsó három felvonásban, mikor az apa kétségbeesését kellett adnia, egyenesen föltűnőmulatlan volt.

A többi szereplő közül több alatta maradt a múltkori előadás alkalmával bemutatott alakításoknak, a mi bizony nem hizelgő a társulatára. Ha Ujházival játszik, a kórta is úgy érezze magát, mintha a Nemzeti Színháznak volna elsőrendű tagja s úgy igyekezzék a legjobbat adni, a mi tőle telik. A helyett az előadás általában döcögött, meg-meg akadt, a szereplők itt-ott belegabalyodtak a mondókájukba. Tökéletesen elég lesz tehát ez alkalommal megemlíteni, hogy elég jók voltak a helyi szereplők közül Tóth Elek, E. Kovács Mariska (sok érzékenység!) Bogár és Krasznay. A többit — kivált Kovácsot — borítja feledés. — r.

Jön a hajnal.

Irta: **Thibaldó.**

(Reménység. — A művészetek elfajulása. — Régi nagyságaink. — A mérték betelt. — Várjuk a hajnalt. — Maeterlinck. — Monna Vanna. — Nyugatról hajnalodik. — Készüljünk a világossághoz.)

Végre lassan-lassan kezd derengeni az áthatatlan sötétség. Világosság után áhitozik a szív, az ész, s örömmel látja, ujjongva üdvözlő a hajnalsugarakat. . . . Sokáig tévelyegtünk sötétben, — jövel Világosság!

Jön a hajnal!

A modern élet az ő sivár realizmusával, hit és erkölcs nélküli tengődésében csak hitetlenül bámulni tudja az *eszméket*. Megérteni és lelkesülni érte csak a kiválasztottak tudnak, a kiknek lelkét nem mérgezte meg az anyagi, kiknek szellemük nem elégszik meg egy operett tagadhatatlanul sikkes tánczával, — de szereti a szépet, óhajtja a nemest, s csak elszomorítja az a tengődés, a mit a modern ember élet-célnak, gyönyörnek nevez.

A szépek elfajulása minden művészeti ágban érezhető. Nincs szépművészet, mely ennek az áldatlan befolyásnak ki ne lett volna téve, melybe hamis tanok ne csúztak volna be, mely el nem korcsosult volna.

Hol vannak a mult költői, művészei a mai emberektől? Csak *csodálni* tudjuk azokat

az eszméket, melyekért ők lelkesültek. Elfogódva vesszük kezünkbe Hugó, Dante, Goethe és Schiller munkáit, s elmosolygunk La Fontain költészetén.

Az életben csak a gyönyört keressük, a nagy eszmék, népboldogítás, a lélek fűsége, nemessége csak nevetni való komikum a mai életnek.

Hogyan lehet szánni az ekként gondolkozó modern operett emberkét!

Jönni kell egy zivatarnak, hogy megtisztítsa ezt a dohos, fűlédlt levegőt, s egy menykőcsapásnak, hogy ledöntse ezeket a hamis bálványokat.

Hadd jöjjön új csodát tenni Herkules s tisztítsa ki ezt az *Augeids* istállóját!

Jöjj te dicső hajnal, hadd lássuk meg dicső fényed mellett, hogy bálványaink csak — szemétdombok!

Maeterlinck.

A hajnal egy új sugara.

Nem új név az irodalomban, a francziák régóta ismerik a csodás, a rejtélyes, az általános, a *symbolum* e mesterét, ki foglalkozására nézve ügyvéd, belga író. Feltűnő sohasem alkotott, nem hajhászta a szenzációt, élt csendesen hazájában, csak néha-néha rándult el Parisba, hogy összekerüljön a tudományos világ kiválóbbjaival, különben eltemetkezett kedvencz írói, a régi klasszikusok, ez örökké halhatatlan emberek munkái között. A mai élet-felfogások csak száncalmas mosolyt vontak ajkaira, elvonult a nemes lelkek világába — a költészet csalogányos berkeibe.

A nemest, a nagyot, a szépet mohón szívta be lelke. Ő is hasonló akart lenni azokhoz, kik örökké fognak élni s megírta — *Monna Vannát!*

Monna Vanna!

Egyszerű olasz név s mégis szenzációsabb most nem forog a világ száján.

Paris volt az első hely, honnan ismertté lett e név. Paris ez a perverzitás barlangja, az operettek hazája fészke és melegágya lett ismét az a hely, honnan a világot átalakító jelszó kipattant, honnan az örök igaz eszme utra kelt.

Rostand örökszép romantikus drámája a gascognei hős *Cyrano de Bergerac* volt az első sugár, *Maeterlinck Monna Vannája* a második s a harmadiknál már be kell zárulni a sok haszontalan operett-színháznak, mert az emberek szíve mohón fog vágyódni a nemes nagy eszmékért s vissza fog térni az *igazhoz* és *széphez* mint a művészetek talpkövéhez.

Kezd hajnalodni. A szürkeség átment a világossághoz. Sötétséghez szokott szemünk nem bírja meg egyszerre a napfényt. Így is hogy lázba ejtett egynehány sugara az igaz, művészetnek. Mohón iszszuk lelkünkbe azokat a nagy igazságokat, azokat, a miket már csak csodálatra kellő lelki nemességet, a miknek gyakorlásához képtelenek vagyunk, lelkileg oly gyöngék . . .

Térjük hát vissza régi gyönyöreink közé, a mostani oly hitvány az elhagyotthoz képest. Ápoljuk óvatosan lelkünkben a hitet, mert csak ez segít a lelki nemesség azon magasztos fokára, hogy Prinzevallet megértjük s érezzük magunkban azt az erőt, hogy — követeljük is!

Készüljünk az átalakuláshoz, hogy váratlanul ne találjon a fény, a nagy, az általános, az igaz.

Nyugaton kezd derengeni — . . . Jön a hajnal . . .

Nagyvárad, 1903. febr. 22-én.

Péntek este és Kölcsönkért feleség.

Két fényes szerepében látjuk ma, szombaton este Ujházi Edét, a *Péntek este* Aron rabbi-jában, s a *Kölcsönkért feleség* tengerészkapitányában. Szomori Dezső nagy erejű dramolett-jében Eszter szerepét László Irén, Dorboy Akos szerepét pedig Szarvasi Sándor játssa. A *Kölcsönkért feleség*-ben, ebben a kitűnő angol vig-játékban E. Kovács Mariska, H. Novák Irén, Tóth Elek, Krasznay és Bérczy játszanak még.

A jövő hét műsora. A Szigligeti-színház jövő heti műsorát ma fogja véglegesen megállapítani a színház vezetősége. A műsor érdekes és változatos lesz, különösen nagy érdeklődésre tarthat számot a *Monna Yanna* bemutatása s az *Egy éj Velenczében* Strausz-operett reprize.

Ujházi Ede urnak,
a budapesti Nemzeti Színház kiváló művészeinek utolsó vendégfelléptével.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 137.

Bérlet 109. sz.

Ma szombaton, 1903 január 24-én:

Péntek este.

Szinmü.

S Z E M É L Y E K:

Aron rabbi	— — — —	Ujházi Ede
Dorbay Akos	— — — —	Szarvasi Sándor
Eszter (26 éves)	— — — —	László Irén
Eva	— — — —	T. Pogány Janka

Est követi:

Kölesönként feleség.

Vigjáték.

S Z E M É L Y E K:

Rabatoul, kereskedelmi tenge-	— — — —	Ujházi Ede
rész-kapitány	— — — —	Tóth Elek
Gontran unokaöccse	— — — —	Krasznay Andor
Rissolin	— — — —	Bérczi Gyula
Beautiran, carcassoni tanácsos	— — — —	E. Kovács Mariska
Angéle, Rissolin neje	— — — —	H. Novák Irén
Edith, Rabatoul lánya	— — — —	Kulinyi Mariska
Jouliette, Angéle szobaleánya	— — — —	

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, január 25-én:

Délután 3 órakor félhelyárral:

Lumpacius Vagabundus

vagy: a három jómadár.

Bobózat.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor rendes helyárral:

STRICK E.

Népszinmü.

Nessi letartóztatása.

(Jelenet a becsületbiróság előtt.)

Budapest, jan. 23. (Saj. tud. táv.) A katonai becsületbiróság előtt ma fejeződött be Nessi kihallgatása. Nessi önértzetes büszkeséggel védekezett. Védbeszédjének merész részletei hatalmas botrányt provokáltak. A katonai becsületbiróság Nessit le akarta tartóztatni!

A mai tárgyalás elején Nessi védbeszédére került a sor. Beszéde elején beismeri, hogy részt vett a tüntetésen, de ha ez okul szolgál arra, hogy öt katonai rangjától megfoszszák, akkor csak még inkább meggyőződik arról, hogy a honvédséget is átjárta az a hagyományos osztrák szellem, mely magyar nemzeti érzületet nem ismer.

Hogy ő mennyire tudta mit követel a katonai becsület, arról 16 évi fedhetetlen szolgálata tanuskodik és szerinte a Gotterhalte megvetésével a katonai becsületen nem ejtett csorbát.

Mattyasovszky ezredes erre figyelmezteti Nessit, hogy válogassa meg a szavait, mert bár tisztelik a szólás szabadságot, de viszont tisztelje ő is azt a helyet, ahol most számot ad bírának.

Nessi erre kijelenti, hogy nem várja meg, hogy megfoszszák tiszti rangjától,

hanem önként lemond arról a kardbojtról a melynek viselése sajnos nem egyeztethető meg a magyar ember nemzeti érzületével.

E szavak után Nessi távozni akart, de a becsületbiróság megakartta akadályozni.

Több tiszt utána rohant, s visszatérésre akarták bírni, s mikor Nessi ellenszegült, az ezredes engedelmességet parancsolt.

Nessi erre visszatért.

Erre kérdőre vonták, hogy a biróság parancsa ellenére ki tudósította ismét a sajtót a tárgyalások eseményeiről?

Nessi kijelenti, hogy az ügy igazsága érdekében ő maga szükségét látta annak, hogy a közönség tudomást szerezzen a történetekről.

E kijelentését követő szemrehányásokra Nessi leoldja kardját, s az asztalra vágva indulatosan távozni készül.

Az ezredes rákiált:

— *Parancsolom, térjen vissza!*— *Nem térek.*— *Le fogom tartóztatni.*

— *Tessék! de figyelmeztetem önöket, hogy országgyűlési képviselő vagyok!*

— *Semmi közünk hozzá — kiáltja egy hang. — Itt fogjuk tartani.*

Többen tetteleg kényszeríteni akarják a maradásra.

Nessi rájuk rivall: *Óvakodjanak ez embertelen eljárástól!*

Nessi ezután eltávozott és a postára sietett, ahol Fejérvárynak sürgönyözött ilyen tartalommal:

Tiszti rangomról lemondok. Lemondásom részleteit express levélben tudatom. *Nessi.*

TAVIRATOK.

Katonai javaslatok a szabadelvű pártban.

— Éjjel érkezett táviratunk. —

Óriási érdeklődéssel gyűltek a képviselők a szabadelvű párt mai gyűlésére, melynek tárgyát a katonai javaslatok megbeszélése képezte. Jelen voltak Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry, Wlassics és Cseh miniszterek.

Fejérváryt megérkezésekor a régi szabadelvűek nagy éljenzéssel fogadták.

Podmaniczky rövid megnyitója után Münnich ismertette a javaslatokat. Első sorban Szentiványi Árpád szólott a javaslatokhoz, kifejtve Apponyi álláspontját, 2 csoportba foglalta a volt nemzeti pártiak kívánságait. Az első csoportban a már közel jövőben megvalósítható reformokat sorolta fel. Így a zászlóknak és katonai jelvényeknek közjogunkhoz illő átalakítását, a magyar nyelv tanítását a közös kadét iskolákban, s a magyar honos tiszteknek magyar ezredekhez való áthelyezését.

A második csoportban azokat a kívánalmakat sorolta fel, a melyekre legalább is ígéreteket várnak a kormánytól.

Ilyenek az 1889 előtti állapotok visszaállítása, kimondása annak, hogy a magyar nyelvű tiszték csak magyar ezredknél szolgáljanak.

Fejérváry válaszul Szentiványi beszédére, kijelenti, hogy ő felségének is

határozott óhajta a zászlók és jelvényeknek közjogunkhoz méltó reformálása.

Ő is jogosnak és helyénvalónak tartja azt a kívánságot, hogy a magyar tiszték magyar ezredekhez osztassanak be, de azt csak lassankint lehet keresztülvinni.

Szentiványi ez ígéretet után a javaslatot elfogadja.

Ezután Bolgár Ferencz szól a javaslatokhoz s a berendelt 60 ezer pórtartalékos azonnali elbocsátását indítványozza s a két évi szolgálat elrendelését.

Fejérváry válaszában egyelőre a két évi szolgálatot kivihetlennel mondja és szerinte ez újabb nagy terhet róna a nemzetre.

Ez után a javaslatot elfogadták, s a megegyezés értelmében kerül a javaslat a Ház holnapi ülése elé.

A holnapi szónokok.

Budapest, jan. 23. (Saj. tud. táv.) A katonai javaslatok holnapi tárgyalásán Rakovszky, Barabás és Holló szólnak elsőnek a javaslatához.

Megszabadult szerzetesek.

Üszkőb, jan. 22. Legközelebb 12 orosz szerzetes jön az ipeki szandákban lévő decsányi ortodox kolostorba, a melyet soká zaklattak az albánok, a kiktől csak nemrég szabadult meg az által, hogy a porta maga fizette meg azt a váltásdíjat, a melyet az albánok vezére követelt. (M. T. I.)

Venezuelai zavargások.

London, jan. 23. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a hatalmasságok a venezuelai blokádnak megszüntetésének kérdésén nem fogják fontolóra venni a washingtoni diplomáciai képviselők előzetes tárgyalásai előtt. Ha a Bowen-nal folytatandó tárgyalásokból kitűnik, hogy Venezuelának eltökélt szándéka, hogy kötelezettségeit tőle telhetőleg teljesíti, határozottan mondható, hogy a hatalmasságok a blokádot, mihelyt csak lehetséges lesz, megszüntetik. Ilyenformán minden a venezuelai kormány magatartásán mulik. Azt hiszik, hogy a venezuelai vámoknak biztosítékul való felajánlása alkalmas alapul szolgálhat a függő kérdések kielégítő megoldására, föltéve, hogy a hatalmasságok kívánságait lojálisan teljesítik.

Páris, jan. 23. A Havas-ügynökség jelenti Marakaiboból tegnapi kelettel: A Vineta, Panter és Falke német hadihajók ma folytatták a San Carlos-erőd tegnap megkezdett bombázását. Az erőd még ellentáll, noha érzékeny kárt szenvedett és őrségéből sokan elesetek.

Marakaibo, január 23. San Carlost tegnap egész nap bombázták. Az erőd nagyon megrongálódott. Ma reggel újra folytatták a bombázást, a melynek az erőd még ellenáll, mert a hadihajók a Panther kivételével nem tudnak átmenni a korláton. Az a híresztelés, hogy angol hadihajók is részt vettek a bombázásban, nem igaz. (M. T. I.)

Az emigráns török hasa temetése.

Páris, jan. 23. Dámád Mahmud basának, a szultán sógárak holttestét tegnap este B üsszeitől elindították Párisba, a hova ma délelőtt érkezik meg. Ezt megelőzőleg Tervik

basa, a brüsszeli török követség katonai attaséja Dámád Mahmud fiaival, Szába Eddin és Lutfulla hercegekkel beszélgetett, a mely alkalossal a szultán nevében részvétét fejezte ki a hercegeknek és közölte velök, hogy a szultán az az ajánlatot teszi nekik, hogy atyjok holttestét őseik sírjába teszi és fejedelmi tisztességben részesíti. A szultán kéri a hercegeket, hogy térjenek vissza Konstantinápolyba és kiváló jóakaratról biztosítja őket. Szába Eddin herceg visszautasította ezt az ajánlatot azzal a megokolással, hogy a szultán atyjokat halálra ítélte, őket polgári jogaitól megfosztotta és anyjokat börtönbe vetette. A hercegek levelet írnak majd anyjoknak as meg vannak róla győződve, hogy helyeselni fogja, hogy teljesítették atyjok akaratát, hogy a mostani uralom alatt sem élve, sem halva nem térnek vissza Konstantinápolyba. Folytatni akarják a megkezdett munkát és tovább is számkivetésben maradnak, mint atyjok, a ki mindent feláldozott honfitársaiért és hazája jövőjéért. Dámád Mahmud basa holttestét a Pere la Uhaise-temetőnek a mozlimok számára fenntartott részében fogják eltemetni. (M. T. I.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 184.

A barátok templomához értek, amely ki volt világítva. Oriási tömeg állott előtte, de nem tudott senki se bemenni, mert egy csomó alabárdos őrizte a kaput és csak magasabbrango katonákat engedte belépni.

Skrzetuski a templom előtt állította fel katonáit.

— Menjünk be, szölt Kusel. A köztársaság fele benn van a templomban.

Beléptek, Kusel igazat mondott. A városnak és a hadseregnek minden előkelősége összejött a tanácskozára. Ott voltak a templomban a vajdák, a századosok, a várírsztek, a kapitányok, az idegen hatalmak küldöttjei, egy csomó nemes és néhány városi tanácsos is Grosowayen elnöklete alatt. Megjelent még a herceg, a főpohárnok, az egyik fővezér, a kijewi vajda, a stobniczi starosta, Wessel, Arcisewski, a litván kapitány Osinski, akik a főoltár előtt ültek, szemben a gyülekezettel. Lázas gyorsasággal tárgyaltak, mint rendszeren ily esetekben; a szónokok a padra álltak és kérték a tiszteket, hogy a várost ne engedjék át ellentállás nélkül az ellenség kezére. Mi hiányzik a védelemhez? A falak épen, erősen állanak, a katonák sem hiányzanak, sem a jó szándék, — csak éppen a vezér hiányzik. A közönség közt mormogás támadt, mely csakhamar kiáltozássá nőtt — és lelkesedés fogta el az összegyűlteket.

— Mi szívesen meghalunk, kiáltották — de a pilawicei szegényt lemoszuk és hazánkat megvédjük.

Kardcsörgés hangzott és a meztelen pengék visszaverték a csillárok fényét. Mások így kiáltottak:

— Csendesedjétek! Tanácskozzunk nyugodtan.

— Védelmezzük-e magunkat vagy nem? Védelmezzük magunkat! kiáltották, hogy a falak rengtek belé. Védelmezzük magunkat.

De ki vezet bennünket? Ki a vezérünk? Jeremiás herceg legyen a vezér! Ő a valódi hős! Védelmezzé meg a várost és a köztársaságot! Legyen ő a főhadvezér! Éljen.

Ezer török visszhangozta ezt a kiáltást, úgy, hogy a falak rezegtek és az ablaküvegek csörömpöltek.

— Jeremiás herceg! Jeremiás herceg! Éljen! Győzzön!

Ezer kard villogott, minden szem a hercegre tapadt, mikor csendesen felemelkedett. Egy pillanat alatt mély csend lett.

— Uraim! — szölt a herceg csengő hangon — Amikor a czimberek és teutonok a római birodalomba betörték, senki sem akarta elvállalni a konzuli tisztet, míg végre Máriaus vállalkozott rá. De Máriausnak joga volt ehhez, mert nem volt a szenátus választotta vezér.

En se keresnék e veszélyben kibuvót és örömmel áldoznám fel az életemet szeretett hazánkért, de nem vállalhatom el a fővezérletet, mert ezzel a hazát, a szenátust és a felsőséget sérténém meg, népvézér pedig nem akarok lenni. Köztünk van az egyik vezér, a főpohárnok ur.

A herceg kénytelen volt a beszédet itt megszakítani, mert alig említette a főpohárnokot, nagy lármá és kardcsörgés keletkezett; a tömeg tombolt, a kedélyek lángra lobbantak mint a lőpor, amelybe szikra pattant.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az ipartestületi hitelszövetkezet közgyűlése.

Az országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó Nagyvárad i Ipartestületi Hitelszövetkezet, mely már 3 éve, hogy közgazdaságilag annyira jelentős működését folytatja, f. é. február hó 1 én d. e. 10 órakor tartja meg III évi rendes közgyűlést, az Ipartestület helyiségében.

Daczára annak, hogy a Hitelszövetkezet tagjainak kivétel nélkül olcsó 6 1/2%-ra* nyújtja kölcsöneit, az elmúlt 1902. év igen szép haszonnal zárul, melyből a mellett, hogy az üzletrészesek 40% osztalékot kapnak, a tartalék alap is igen szépen javadalmaztatik úgy, hogy az ma már 4650 koronát tesz ki.

Tagok továbbra is folytonosan felvétetnek.

* Mi nem tartjuk valami olcsónak, sőt a pénziacz mai helyzetét tekintve határozottan drága a 6 1/2%.

Határidők.

Budapest, jan. 28.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.96
Káposzta, repce, aug.	6.96

Értéktőzsde.

Budapest, jan. 28.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzalog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. jan. 28-án.

Magyar aranyjárdék 4 %	121.—
Magyar koronajárdék	98.85
Magyar vasuti köl sön aranyban 4 1/2 %	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4 %	99.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	98.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	201.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	161.50
Osztrák járdék papirban	101.—
Osztrák járdék papirban	101.—
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	101.25
Osztrák államsorsjegyek	156.50
Osztrák magyar bank részvény	15.60
Magyar hitelbankrészvény	748.25
Osztrák hitelintézet részvény	695.—
Párisi vista	95.45
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.10
Londoni vista	239.87
20 márkás arany	23.41

A szerkesztést felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Három magtár

azonnal kiadó a Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy Teleky-utczai házában. 806

Olcsó lakás.

Nagy Teleky-utczán, a Kath. Legényegylet házában, az emeleten egy utczai és egy udvari szép tágas, világos, egymásba nyíló szoba minden órán olcsó áron kiadó.

Értekezhetni a házmesternél ugyanott.

127.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA. BAZÁR-ÉPÜLET.

Olcsó árakban utólréhetetlen!!

Bámulatot keltő farsangi cikkek!

Ugyszintén

minden rőfös-árakban meglepő nagy választék!

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 .

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatalossággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Meholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércsikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-fele liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzékek,

jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok.

Étlapok,

meghívók, színlapok,

egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek,

palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.

2. Meglétek jegyzéke.

3. Hitehagyottak jegyzéke.

4. Elvált házasságok jegyzéke.

5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri

10. Egybekeltek } papíron.

11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ivek.

13. Kiadási }

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }

16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.

17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }

22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.